

Notitie opties extra CO₂-reductie richting 2020

25 januari 2019

Aanleiding: Op 25 januari komt het PBL met de partiële analyse die vooral ingaat op de vraag of we de Urgenda- en Energieakkoord-doelen voor 2020 gaan halen. De verwachting is dat zowel de 25%-CO₂-reductieafspraken als het doel van 14% hernieuwbare energie niet gehaald gaan worden. Onduidelijk is nog hoeveel extra inspanning nodig zal zijn, de indicatie die nu in de media wordt genoemd is dat 9 Mton CO₂-reductie extra nodig is.

Gezien de korte termijn die nog rest om maatregelen door te voeren en ook daadwerkelijk effect te laten hebben, heeft de NVDE een aantal maatregelen op een rij gezet die bijdragen aan de noodzakelijke CO₂-reductie én een positief effect hebben op de energietransitie. Deze maatregelen zouden aanvullend of naast omvangrijke maatregelen, zoals sluiting van kolencentrales (bijvoorbeeld Hemweg en Engie, in totaal ongeveer 5 Mton), genomen kunnen worden. De maatregelen zijn samengevat in onderstaande tabel, de toelichting volgt op de volgende pagina's.

Samenvatting effecten van hernieuwbare energie en energiebesparing in 2020

	Indicatie effect 2020 ¹	
	PJ HE	Mton CO ₂ ²
Zon-PV	~10	~1
Duurzame warmte uit biomassa en geothermie	~5	~0,2
Verduurzaming woningen	1	0,1
Netaansluitingen: o.a. loslaten n-1 redundatie (wind, zon)	~10	~1
Stimuleren emissieloze auto's	-	0,01

¹ Toelichting inschatting zie tekst.

² Indicatieve aannames: hernieuwbare elektriciteit vervangt gasvermogen (rendement 55%), hernieuwbare warmte vervangt gasketel (rendement 90%).

Maatregelentabel voor hernieuwbare energie en energiebesparing in 2020

	Maatregel	Korte toelichting	Indicatie HE/EE* 2020 (PJ)	CO ₂ -reductie 2020 (Mton)	Kosten-eff ¹	Nieuw Beslag SDE+	Nieuwe regeling	Impact na 2020 ²
Zon-PV								
1	Stimulering collectieve systemen	Tijdelijk stimuleren van collectieve zonnepanelen bij woningcorporaties en VVE's	2	0,2	0	nee	ja	+
2	Afschaffen eis 'voor eigen rekening en risico'	Leasecontracten stimuleren door aanpassen Wet Belasting op Milieugrondslag	1	0,1	0	ja	nee	+
3	Dakgebonden systemen als roerend goed bestempelen	Zonnepanelen als roerende zaken bestempelen, waardoor het eenvoudiger wordt om ze op grote daken van bedrijven te leggen.	0,5	0,05	0	ja	nee	+
4	Pas vollasturen aan in de SDE+	Stimuleren van zonnepanelen die meer dan gemiddeld opbrengen, door de daadwerkelijke productie te declareren bij de SDE+.	2	0,2	0	ja	nee	0
5	Combinatieregeling PV en sanering asbestdaken	Aanvullende subsidie voor zonnepanelen bij sanering asbestdaken	2	0,2	0	ja	ja	0
Duurzame warmte gebouwde omg								
6	Aanpassing basisbedragen warmte uit biomassa	Verhoging basisbedrag warmte uit biomassa in SDE+ met 1 cent/kWh	5	0,2	0	ja	nee	0
7	Aparte SDE-categorie geothermie en stadsverwarming in de SDE+ voor 2019	Aparte categorie in SDE+ voor geothermie voor stadsverwarming en versoepelen vergunningsprocedure	1	0,04	-	ja	nee	+
Verduurzaming woningen								
8	Uitbreiding subsidie voor woningeigenaren voor isolatie en duurzame warmte	Isoleren van woningen stimuleren met subsidie (100 mln euro)	2*	0,1	+		ja/nee	+

		Verhogen ISDE (met 50 mln euro)	1	0,04	+	nee	nee	+
Netaansluitingen								
9	Verminderen issues rond netinpassing van elektriciteit uit wind en zon.	Loslaten eis n-1-redundantie in combi met mogelijkheid tot bijsturen: Reserve-trafo's benutten waardoor snel netcapaciteit beschikbaar komt voor zon- en windprojecten	10	1	0	nee	nee	+
		Zonneparken aansluiten op een lagere capaciteit dan het piekvermogen						
		Stroomlijning van diverse uitvoerings-aspecten						
Stimuleren emissieloze auto's								
10	Stimuleren van emissieloze auto's	Aanschafsubsidie nieuwe particuliere elektrische auto's (budget 26 mln euro), stimuleren tweedehands markt	0,1*	0,01	-	nee	ja	+

¹ Kosteneffectiviteit per ton vermeden CO₂. Voor hernieuwbare energie zoals aangegeven in de [kamerbrief SDE+ 2019](#). Voor besparing conform berekeningen NVDE. +: Kosten lager dan 100 euro/ton CO₂, 0: kosten tussen 100 en 150 euro per ton, -: kosten hoger dan 1500 euro per ton. "0" betekent niet kostenneutraal maar dat de kosteneffectiviteit gemiddeld scoort. Er is primair gekeken naar de kosten van de hernieuwbare opties die gestimuleerd worden, niet de kosten van de versnellende actie.

² Activiteiten die ook structureel effect sorteren ná 2020 zijn hier positief beoordeeld.

* De meeste opties leiden tot extra hernieuwbare energie (HE). Daar waar in deze kolom een * achter het cijfer staat gaat het om energiebesparing (EE), niet om hernieuwbare energie.

Ad 1. Stimulering collectieve systemen

Toelichting, reden: Het wegnemen van barrières voor collectieve systemen van woningcorporaties, particuliere verhuurders en VVE's om zonnepanelen op hun bezit te leggen. Via de postcoderoos is het te ingewikkeld. Dit is nadrukkelijk aan de orde gekomen aan de versnellingsstafels en er is al uitgebreid overleg geweest met BZK (wonen) en EZK, maar ook met vertegenwoordigers van AEDS en Vereniging Eigen Huis.

Het vervelende is dat dit opgelost zou kunnen worden in het alternatieve instrument voor de salderingsregeling, maar die laat lang op zich wachten. Misschien zou er een regeling te bedenken zijn voor deze groepen. Bedacht moet worden dat in het Winterpackage van de EU nadrukkelijk gezegd wordt dat burgers in gestapelde bouw dezelfde toegang moeten hebben tot zonne-energie als mensen in een grondgebonden woning. Dus ook om die reden is het goed om voor huurders en VVE-deelnemers wat te regelen.

Wat is nodig: De eenvoud zou er uit kunnen bestaan dat er een tijdelijke terugleversubsidie van bv € 0,10 per kWh wordt afgesproken voor een periode van 2 jaar om daarna mee te lopen met de algemene afspraken omtrent het alternatief voor salderen. De 'contractpartij' is de woningcorporatie, verhuurder of VVE. Zij kunnen de TVT + stroomprijs verdelen onder de deelnemers/huurders van het complex (EAN van de hoofdaansluiting is gekoppeld aan de EAN-codes van de deelnemers/huurders) en zorgen tegelijkertijd dat de kosten verrekend worden via de servicekosten en/of de huur.

Er staan zeer veel woningcorporaties in de startblokken om hiermee aan de slag te gaan. Sterker nog: veel corporaties zoeken nu ingewikkelde wegen om toch zonnepanelen op hun complexen te leggen. Je zou ook energiecoöperaties langs deze weg een alternatief kunnen bieden voor de postcoderoos.

Krijgt effect op: Groei van zon-PV bij VVE's en andere gestapelde bouw.

Levert tot halverwege 2020 op: Pakweg 500 MW extra geïnstalleerd vermogen in dit segment

Regulier stimuleringskader: Eerste twee jaar: geen, daarna opname in het alternatieve instrument voor salderen.

Ad 2. Afschaffen eis 'voor eigen rekening en risico'

Toelichting: Schaf de regel uit de energiebelasting af die zegt dat er geen energiebelasting hoeft te worden afgedragen indien de opwek gebeurt voor "rekening en risico van de eindgebruiker". Meer juridisch: betere allocatie van vrijstellingen/kortingen energiebelasting aan verbruikers die duurzaam (doen) opwekken.

Reden: Voor zonne-energie op daken is grote behoefte aan het afschaffen van de "voor eigen rekening en risico eis" in de Wet Belasting op Milieugrondslag, zodat leasecontracten afgesloten mogen worden op kWh-basis en niet, zoals nu moet, op vaste bedragen per jaar. Dat maakt leasecontracten eerlijker, goedkoper en inzichtelijker. Het grootste deel van de dakenbezitters werkt liever met leaseconstructies en wil ontzorgd worden. Lease is dus een belangrijke marktoplossing bij opschaling.

Leasepartijen mogen echter door de bovenstaande eis geen contracten aangaan op basis van geleverde kWh: het moet op basis van een vast bedrag, terwijl de cashflow direct samenhangt met de opgewekte kilowatturen. De onvoorspelbaarheid van de cashflow is groter geworden met de nieuwe SDE-regels over correctiebedrag op eigen verbruik. Netto-subsidie is nog meer variabel naar veranderingen in EB, ODE, variabele transportkosten én eigen gebruik; al deze zaken mogen niet voor worden aangepast onder de wet "opwek voor rekening en risico van de eindgebruiker", waardoor de SDE+ regeling en de praktijk geen "communicerende vaten" meer zijn en er grote risico's voor ontwikkelaars ontstaan.

Wat is nodig:

- 1) Schaf de "opwek voor rekening en risico van de eindgebruiker"-regel af (voorkeursoptie), in de WBM of via (tijdelijke) beleidsregels
- 2) Sta toe dat leasebedragen mogen worden aangepast voor veranderingen in EB, ODE, variabele transportkosten en % eigen gebruik vs. teruglevering.

Krijgt effect op: ontwikkelpotentieel van met name het daksegment vanaf ~250 kWp en ontwikkelpotentieel bij woningcorporaties.

Levert tot halverwege 2020 op: 500 MWp extra potentieel, blijvend effect.

Regulier stimuleringskader: energiebelasting (salderen)

Ad 3. Dakgebonden systemen als roerend goed bestempelen

Toelichting, reden: Schept duidelijkheid en voorkomt extra kosten en doorlooptijden voor verkrijgen opstalrecht. Door zonnepanelen als roerend te zien zullen meer gebouweigenaren medewerking verlenen aan projecten, bijvoorbeeld van burgercoöperaties.

Krijgt effect op: Grotere dakprojecten: Operational lease daksegment vanaf 250 kWp kan sneller ontwikkelen

Dakeigenaren (zowel zakelijk als particulier): voorkomt OZB-stijging en afschrikkende effect daarvan.

Wat is nodig: Beleidsregel of wetswijziging

Lastig knelpunt hierbij: bij PCR-projecten is opstalrecht vereist. Indien systemen niet meer als onroerend zouden worden aangemerkt is geen sprake van een apart WOZ-object hetgeen gevolgen kan hebben voor het recht op een aansluiting.

Levert tot halverwege 2020 op: 250 MWp extra, blijvend effect.

Regulier stimuleringskader: SDE+

Ad 4. Pas vollasturen aan in de SDE+

Reden: Nieuwe toepassingen hebben last van maximum aantal declarabele vollasturen, te weten bifacial toepassingen, zon op water en zonzvolgende systemen. Dakgebonden systemen in steden hebben vaak last van het uitgangpunt van het aantal vollasturen, omdat vollasturen vaak niet gehaald worden.

Wat is nodig:

- 1) Maximum vollasturen verlaten en declareren op daadwerkelijk gemaakte productie.
- 2) Overweeg ook een extra categorie zonneparken met Oost-West oriëntatie en bijbehorende lagere vollasturen.

Krijgt effect op: Ontwikkelpotentieel gaat volop door.

Levert tot halverwege 2020 op: pakweg 500 MW extra capaciteit.

Regulier stimuleringskader: SDE+

Ad 5. Voortzetting combinatieregeling PV met sanering asbestdaken

Reden: Het huidige tempo waarmee asbestdaken worden gesaneerd is niet voldoende om, zoals voorgenomen, in 2024 alle asbestdaken kwijt te zijn. Ook dreigt er een capaciteitstekort bij de betreffende saneringsbedrijven. Provinciale regelingen ‘asbest eraf, zon erop’ hebben de afgelopen jaren zeker een stimulerend effect gehad op het tempo van sanering. Ook wanneer het subsidiebudget voor asbestsanering binnenkort op is, lijkt het zinnig om bedrijven die dit overwegen over de streep te trekken met een specifieke stimulans voor het realiseren van zon-PV.

Wat is nodig: Aanvullende subsidie voor zon-PV bij asbestsanering, vergelijkbaar met regelingen die sommige provincies eerder gehad hebben.

Krijgt effect op: Met name zon-PV op staldaken.

Levert tot halverwege 2020 op: Pakweg 500 MW extra capaciteit.

Regulier stimuleringskader: SDE+ of salderen

Ad 6. Aanpassing basisbedragen warmte uit biomassa

Reden: Het gaat er vooral om dat de subsidies de onrendabele top overbruggen. Gegeven het zeer beperkte aantal aanvragen de laatste jaren op een aantal bio-warmte opties (de warmtestaffel van voorjaar 2018 daargelaten) gebeurt dat momenteel niet. Zowel ISDE als SDE+ doen dat op dit moment niet. Rondes in 2016 en voorjaar 2018 laten zien dat een voldoende aantrekkelijk tarief snel capaciteit mobiliseert, toen is er een groot aantal installaties goedgekeurd. Bij tuinders zijn er voorbeelden van bedrijven die dit voorjaar een subsidiebeschikking kregen, en daar draait de installatie per 1 november. Dus het kan wel, ook op de korte termijn die nodig is om de 14% in 2020 te bereiken.

Wat is nodig: Aanpassing basisbedragen duurzame warmte zodat er binnen de grote variatie van praktijksituaties meer business cases voldoende rendabel worden.

Krijgt effect op: Rentabiliteit duurzame-warmteprojecten

Levert tot halverwege 2020 op: Verhoging van het basisbedrag met pakweg een cent per kWh geeft indicatief zo'n 3 PJ extra productie die in 2020 gerealiseerd kan zijn.

Regulier stimuleringskader: SDE+

Ad 7. SDE-categorie Geothermie in woningbouw en versoepeling vergunningverleningsprocedures

Reden: Vele projecten in de woningbouw gaan niet gerealiseerd worden voor 2020 zonder aparte categorie in de SDE. Dus bij opening van die categorie is ergens in 2020 nog kansrijk. Daarnaast loopt de vergunningproceduretijd op door gebrek aan beleid, personeel bij vergunningverleners en veelheid en complexiteit aan procedures. Een BARMM voor boren (of andersoortige melding ipv omgevingsvergunning) en activiteitenbesluitmelding voor bovengrondse installaties (ipv omgevingsvergunning) zou de zaak flink versnellen. Alleen voor een winningsvergunning ga je dan de uitgebreide procedure door. Het bovengrondse is geen complexe uitgebreide procedure waard. In vergelijking met een tuinbouwbedrijf die ook met een melding vergund wordt is dit totaal uit zijn verband.

Als geothermie daarbij een standaardoplossing moet worden dan horen daar ook standaard vergunningprocedures bij (het activiteitenbesluit dus).

Wat is nodig:

- (1) De reeds door PBL doorgerekende SDE-categorie Geothermie voor stadsverwarming wordt opengesteld.
- (2) Standaardisering vergunningsprocedure

Krijgt effect op: Marktomvang en realisatiesnelheid geothermieprojecten

Levert tot halverwege 2020 op: Tijdige realisatie pakweg 250 MW aan projecten nu al in de pijplijn.

Regulier stimuleringskader: SDE+

Ad 8. Verduurzaming woningen

Reden: In 2030 moeten in de gebouwde omgeving ongeveer 1,5 miljoen bestaande woningen verduurzaamd worden en de CO₂-uitstoot in de bestaande utiliteitsbouw in 2030 met 1 Mton extra worden teruggebracht. Bovendien moeten voor het einde van de kabinetsperiode 30.000 tot 50.000 woningen aardgasvrij worden gemaakt. Woningeigenaren hebben nog een steun in de rug nodig om te investeren in energiebesparing, daarnaast moet worden toegewerkt naar opschaling, innovatie en kostenreductie in het verduurzamen van de gebouwde omgeving. Ten tweede lijkt de ISDE in 2018 volledig te zijn benut (budget: 100 mln euro). Via de ISDE wordt de aankoop van zonneboilers, warmtepompen, biomassaketels en pelletkachels gestimuleerd. De kans is groot dat het ISDE-budget van 100 miljoen euro voor 2019 dus te beperkt zal blijken, en dat verhoging van dit budget leidt tot extra investeringen.

Wat is nodig: een investering in subsidie voor woningisolatie (100-200 mln euro). Bij inzet van 100 mln euro subsidie levert dit ongeveer 500 mln euro aan investeringen in energiebesparende maatregelen op. Tot eind april 2017 konden woningeigenaren subsidie aanvragen voor isolatie, maar sindsdien is deze pot leeg. Ten tweede ophoging van de ISDE met 50 mln euro (van 100 naar 150 mln euro in 2019).

Krijgt effect op: energiebesparing en verduurzaming gebouwde omgeving, afbouw afhankelijkheid van aardgas.

Levert tot halverwege 2020 op: per 100 mln euro subsidie voor isolatie wordt ongeveer 0,2 mton CO₂ bespaard. De 50 mln euro extra voor de ISDE levert, indien ze volledig wordt opgebruikt, ruwweg 0,04 Mton extra CO₂-reductie op en 1 PJ extra hernieuwbare energie.

Regulier stimuleringskader: ISDE en opnieuw vullen subsidiepot voor isolatie

Ad 9. Verminderen issues rond netinpassing van elektriciteit uit wind en zon

Netinpassing wordt een steeds knellender belemmering voor de ontwikkeling van zon- en windprojecten. In het Klimaatakkoord wordt aan structurele oplossingen gewerkt, en in diverse gremia wordt op dit moment ook gekeken naar creatieve oplossingen voor de korte termijn. Enkele voorbeelden daarvan zijn hieronder opgenomen.

Loslaten eis n-1-redundantie netaansluiting

Reden: Nu geldt de standaard eis van n-1 of zelfs n-2 redundantie bij het aansluiten van hernieuwbare projecten. Voor veel PV-projecten is het niet cruciaal dat hun netbeschikbaarheid 99,99% is; 99% oftewel n-0 zou ook volstaan. Zodra de betreffende trafo dan nodig is om het net stabiel te houden wordt het PV-project afgeschakeld, de leveringszekerheid voor derden wordt hier dus niet door beïnvloed. Deze wijziging zou de verzwaringsopgave sterk verminderen. Wanneer in het Noorden de redundantie-eis wordt versoepeld naar n-0 zou 80% van de verzwaringsprojecten van TenneT niet nodig zijn. Deze versoepeling zou ook een tijdelijk karakter kunnen hebben. Hiervoor is het ook noodzakelijk dat netbeheerders de mogelijkheid krijgen om de leveringscapaciteit van een zon- of windaansluiting tijdelijk te verminderen of af te sluiten.

Wat is nodig: Snelle aanpassing van deze eis in de regelgeving, inclusief het openen van de mogelijkheid voor bijsturen van productie.

Aansluitingscapaciteit lager dan piekvermogen

Reden: Projecten worden momenteel altijd aangesloten met een aansluitcapaciteit gelijk aan het piekvermogen. Maar dat piekvermogen wordt zelden benut. Ter illustratie: wanneer een zon-PV-project een aansluitcapaciteit krijgt ter grootte van 70% van het piekvermogen kan het systeem 3% van zijn jaaropbrengst niet kwijt aan het net. Projectontwikkelaars kunnen hier een afspraak over maken, die ook tijdelijk kan zijn. In feite is dit een voorloper op afspraken over curtailment: het verminderen van de levering aan het net op momenten dat de netcapaciteit beperkend is.

Wat is nodig: Snel in een paar eerste proefsituaties aan de slag gaan met deze benadering, daarna verder uitrollen.

Stroomlijnen van diverse uitvoeringsaspecten

Reden: Diverse vergevorderde zon-PV-projectinitiatieven lopen nog ergens vast op een juridisch of uitvoeringsaspect, waarvoor de financiering nog niet rond komt. Voorbeelden van deze aspecten zijn:

- De allocatie van GvO's

- Duiding van MLOEA-voorwaarden
- Voorwaarden voor de groenverklaring

Wat is nodig: Een gerichte actie van een aantal relevante deskundigen zou helpen om dit soort losse uitvoeringseindjes op te helderen en daarmee diverse projecten van de grond te krijgen.

Voor al deze maatregelen geldt:

Krijgt effect op: Realisatiesnelheid en -graad van reeds beschikte en nieuwe zon- en windprojecten

Levert tot halverwege 2020 op: tot 3 GWp aan extra aansluitmogelijkheden.

Onderbouwing inschatting effect n-1-redundantie:

- Als de n-1-redundantie voor duurzame decentrale opwekkers wordt losgelaten voor HS/MS stations komt er in het Enexis-verzorgingsgebied extra aansluitcapaciteit beschikbaar bij 120 reservetrafo's ter grootte van 25 MVA. Dat is dus een capaciteit van ongeveer 3 GVA in totaal.
- Gegeven de omvang van Enexis in Nederland is de inschatting voor Nederland als geheel dan zo'n 10 GVA.
- Om deze capaciteit te kunnen gebruiken zijn er twee randvoorwaardes:
  - Het HS-net van TenneT moet voldoende capaciteit hebben om deze extra hoeveelheid GVA's te kunnen transporteren
  - Er moeten zich in het verzorgingsgebied van een HS/MS station voldoende nieuwe duurzame opwekkers bevinden die graag snel willen worden aangesloten
- Stel dat in een kwart van deze situaties de capaciteit ook kan worden opgevuld door een geschikt SDE-project dat anders geen doorgang kan vinden (lastig om te schatten), en dat de ruimtelijke verdeling hiervan zo is dat er in het hoofdnet van TenneT geen extra problemen ontstaan. Dan gaat het om 2,5 GVA, zetten we daar eens 3 GWp aan PV-capaciteit op.
- Met 950 zonuren per jaar is dat 2,9 TWh oftewel ruim 10 PJ oftewel 0,5% extra hernieuwbare energie.

Dit is een tamelijk optimistische schatting, daarom wordt deze indicatie aangehouden voor het gezamenlijke effect van de vier voorgestelde acties.

Ad 10. Stimuleren emissieloze auto's

Reden: voor particulieren vormt de aanschafprijs van (emissieloze) elektrische auto's het grootste struikelblok. In het concept-Klimaatakkoord wordt de aanschafsubsidie voorgesteld voor nieuw verkochte auto's tot een maximum van € 60.000 waarbij de subsidie vanaf een aanschafbedrag van € 40.000 tot € 60.000 lineair afloopt. Deze subsidie zou in 2020 ingevoerd kunnen worden om de gunstige effecten voor klimaat en luchtkwaliteit naar voren te halen.

Daarnaast moet snel een oplossing worden gevonden voor de export van elektrische auto's die uit de lease komen. In 2018 zijn ongeveer 1500 elektrische auto's zijn geëxporteerd, die in de eerste vijf jaar belastingvoordeel hebben gekregen. De fiscale prikkel is verkeerd: EVs die nu uit de eerste 60 maanden lease komen krijgen een hogere bijtelling dan nieuwe EVs. In 2019 komen de 2700 auto's op de markt die in 2014 nieuw in de lease zijn gekomen. Voorkomen moet worden dat deze ook naar het buitenland verdwijnen.

Wat is nodig:

In het concept-Klimaatakkoord is een kostenefficiënte aanschafsubsidie aangekondigd per 2021, die begint met € 6.000 per auto (2021) en daalt naar € 2.200 (2030). Daarmee wordt gemiddeld ongeveer de helft van het verschil in aanschafprijs gedekt t.o.v. brandstofauto's. De regeling wordt opgezet als een doelsubsidie met een gemaximeerd subsidiebedrag en een subsidieplafond op basis van nieuwverkooppercentages. Het vervroegen van de subsidie naar 2020 voorkomt dat mensen en bedrijven gaan wachten met aanschaf tot de subsidie beschikbaar is en zal tot extra EV-verkopen leiden.

De fiscale bijtelling voor auto's die uit de 60 maanden lease komen moet worden aangepast voor emissieloze auto's, bijvoorbeeld door de (forfaitaire) dagwaarde i.p.v. de cataloguswaarde te hanteren voor tweedehands auto's en door de bijtelling ook na vijf jaar op 4% te houden.

Krijgt effect op: vervanging brandstofauto's door emissieloze auto's, behoud elektrische auto's in Nederland

Levert tot halverwege 2020 op: 4000-4500 particuliere elektrische auto's, of pakweg 0,01 Mton extra CO₂-reductie. Plus behoud van een groot deel van de 2700 auto's van 5 jaar die uit de lease komen.

Regulier stimuleringskader: nieuwe subsidieregeling en aanpassing regels fiscale bijtelling